

Бэр бь 40-салийа Эрмэнистана Советие

Борщариде хабатчиде нэһи́йа Ноктемберия́нэй малбу́на гөндити́ейэ сосиалисти́е сала 1960

1. Сала 1960 һымбори сала пар доранина гөшт бь 43,8 с сафа зедьки, жь ве радеме айа гөште хэзир 2,2 шара, доранина шир бь 22 сафа, һека бь 93,3 сафа зедьки. Колхоз-зде нэһи́нда бэр һэр 100 һектаре хэви́нэна 7,3 сентнер гөшт, жь ве радеме 43 сентнер гөште хэзир, 332 сентнер шир, 64 һэр 600 һек бьды, жь һэр ч'элаке 2.200 кг шир у жь һэр мырши́кке 96 һек бьстыви.

Колхозде гөһиде Норпате, Айгетэе, Советакане, һайкалане, Танзуте, Шанфиде борщ ыльтыни сэр хэва, важи бэр һэр 100 һектаре хэви́нэна 80-153 сентнер гөшт, 450-650 сентнер шир, 60-73 сентнер шир, 450-850 килограмм һэр бьды.

Иска колхозде нэһи́е ве 11.250 сентнер гөшт, даьса 7.100 сентнере бь плане к'эвшкрий йане бь 58 сафаза зедэ, 27 һэр сентнер шир, даьса 21.210 сентнере к'эвшкрий йане бь 27 сафаза зедэ, 1,5 миллион һек, йане жь сала 1959-а се шара зедэ, бифрөшнэ даьлате.

2. Плана доранина гөшт, шир, һектаре һ'эвталне жь б'эда зурт, сала 1963 б'эдрэды.

3. Сала 1960 11.300 тонна плэмб б'эдрөшнэ даьлате, жь һ'эсае орт'э ак'ыдайна һэр һектаре б'эдрөшнэ 26 сентнере. Жь плэмб б'эдрөшнэри 30 сафаф ве шир'э йаке у даьда. Сар 1.400 һектар эрэмизд

чандийа плэмб бь шур'е һелини-кваратийа пещ бькын. Борщарийа плэмб бь машина дьда бьды зедькрийе.

4. Жь һэр һектарега култур-де һ'эбе ин 26,2 сентнер ин бьстыви. Доранина кукуруза эп'эса зедьки, бона ве йаке жь чандийа кукуруза бьгьни-һ'эбэ ин 907 һектара у жь һэр һектарега 47,1 сентнер к'э-ло, 400 сентнер бач'эве кукуруза шир бьстыви у бона һэр ч'элаке 9-10 тонна синос һаз'эрийе.

Колхозде Айгетэе, П'шатаане, Аргаване, Маргаре, Аразаане, Бамбакашате у Советакане соз дьды, важи жь һэр һектарега културде һ'эбе ин 35-40 сентнере ак'ын бьстыви.

5. Жь һэр һектарега култур-де ш'ынар'е дьса 220 сентнере бь плане к'эвшкрий 250 сентнер ак'ын бьстыви, де жь һектарега културде бостане дьса 203 сентнере 230 сентнере бьстыви.

6. Нэһи́нда доранина трийа бь т'эмази бьгьинэна 17,597 тонна, доранина эмиз 5,703 тонна, жь һэр һектарега 79,2 сентнер тэр, 76,3 сентнер э-ми бьстыви. Колхозде гөһиде Аршавире, Айгетэе, Танзуте, Аргаване, Маргашате, Советакане, Бамбакашате, һайкалане, совхозна һаве Шаулуйан у совхозна һаве Ворощлово борщ ыльтыни сэр хэва, важи жь һэр һектарега баг'е трийа 90-95 сентнер тэр бьстыви.

Иска сэр 321 һектар хэви́н баг'е трийа у 75 һектара баг'е эмиза т'эза дэч'эийа.

Хабатчине нэһи́йа Ноктемберия́нэй малбу́на гөндити́е хабатчине нэһи́йа Эмизмэни-ево малбу́на гөндити́ер'а к'э-тына лаше.

Сала 1960 бькын сала автоматизасиае у механизасиае

Заьода Ервэней п'арапаса бона минасоркына эраред Пленума Коммарк'эна ПКТС ийуне хэбэ-тэжа машур кэрийа у дькэ. Заьода сала һ'эвталнеийэ э'валдына гөлкэ п'аре автомашина даь волет.

Коллективна аволте хэбэтега мэ-эни кэрийа, важи дамудэтега бь доранинтия бьдында хэбэте у исал жь сала пар аьф'эри 500 һэр п'аре автомашина бьды. Заьодаде дьса жь шур'е машалте т'эвкшидаре-техникне тэра э'фралане, башур гөттэ бона автоматизасийаны у механизасийанына процесед дорани-не.

Н'этане ве аг'эрие п'арко бона автомашина ЗИЛ-150 секе термикси-ла 10-11 сөһ'эта дьма у паше дь-һаз'эрийе. Заьода жь ин шур'эийн һаз'эрийа п'ара автома-шина эьар дьстона, чьмки гавэ п'а-ре автос һаьас вахт соьета дьма, һынок жь шар хар д'эбун у иди кер-т'э тышты п'эдрэтийа. Иһа заьодада паше п'ара бь тока дэьта бьды дь-ды һаз'эрийе у аве йаке һаз'э-рийа ве п'ара автомашина 15 ша-ра даьло лэькрийе. Исал дь п'аре автомашинийа майлп жь бь ве ме'гола т'эза бени һаз'эрийе у ав машала баш ве салвахте к'ара 800 һ'эзар манати бьза заьода.

Иска моһа февралье сеха һ'эдыла-де ве дозгони дэтийа. Сор чь дэ-гойт ве һ'эсьне кэ п'аре автос жь-же стэдийа керэи. Н'этане иһа жь ав даьга ве м'эуте дьхэбэте, де ау-тэрьке ве бь тока электрикне бькэ-бэте. Эва йаке ве доранина хэбэте бьдэ зедькрийе у сала 360 тонна һ'эсьне бь һешэньдые.

Чындэки шудла сеха заьода мөйбө һ'эдыладе машинько т'эза ве де дэ-нине. Эве п'аре автомашинийа т'эза чека, де һ'этане иһа заьод ва-жи жь заьода Москвае, Кут'энисе у заьодаде валетэ майлп дэстине. Эва йаке ве салте к'ара 500 һ'эзар ма-нати бьла дэстехане.

Зут'эрге заьодаде гөһаштока бь ф'эврта 1.600 тонна бь де дэнине.

Эв гөһаштока һьмбэри сд майлп у доранина хэбэте 25-3 шара бьдэ зедькрийе. Хэвжь ве йаке, эв п'э доьга иди ком тэте бьщаркрийе у бь сала ве йаке 20-30 сафаф һ'эсьне у һешэньдые.

Заьодаде автомате шон шпиди-не дьхэбэтын. һьмбэри дэьге б'э-рэвийа доранина хэбэте се шара дь-дэ зедькрийе у сала к'ара 55 һ'эзар манати дьды. Заьода ма сал бь са дамудэте т'эзаид доранинтия бь-дыла дэстине. һэр дозгони автомате-ве хэбэта 5-7 п'ала бькэ. Хэбэте транспорто ор'э сежа жь ве т'э менауинасасийаны. Бь сайа минасор кэрийа ван һ'эму машала заьода-де бь плане доьраинэийа сала 196 жь ваьде зурт бьдына.

А. Пампоян
Инженере заьода Ервэней п'ар заьасыя сэрэ.

Иска сеха фабрика Ервэней дэруней б'эри́на к'ышпа йа паш Крушакане А. Аргут'эян пешдана ред рационализаторсией баш кэрийа у бь сайа хэбэтидына ван дорани-нтия хэбэте бьдыла буйэ у проду-ксия дьһа бэте бь бордане.

Шькьлада: А. Аргут'эян вахте тэ бэте.

Фото йа Н. Назарет'эян

Дорнода дорэжа хэви́нэна, т'эвкшила мьлытне у структура бьнаийде ТРСС бь раьдеме һ'эсаькырна бьнаийае һ'эзм'эб'эдийа сала 1959-а

ӨЛАМЭТИЙА СӨРӨӨРТИЙА СТАТИСТИКТИКЕЙ МЭРК'ЭЗИЕ ЙА РЭХ СОВЕТА МИНИСТРЕД Т'РСС

Пар моһа майе прессела резултат-де һ'эсаькырна бьнаийде ТРСС-йа пешчы жь һатын һаз'эрийе. Иһа Сөрөөртийа Т'РСС Статисти-ктейа Мэрьк'эзие Т'РСС Статисти-ктейа Мэрьк'эзие п'аре пешчы йа резултат-де һ'эсаькырна бьнуькэи, йа к'э хэви́ндын, һынбун, мьлыт у эмизин, йа к'э вэлиийайе де уьса жь к'эме, өмьр у һ'элае ваниа зедэ дьло б'эсьне.

Өләмэтиийа Сөрөөртийа Статисти-ктейа Мэрьк'эзиеде те готине, ваки раьдеме бьнаийде Т'РСС-йа т'э-мори 15-е Январе сала 1959-а дь-һыншэ 208.826, 650 марь, ве ра-демеда 94.050.303 мер у 114.776.347 жьны.

290 һ'эзар марья хэви́ндына ваьэ бь-дыл, наг'эмам бьндыл у п'ешкэ-ниелье орт'э һобу; иһа раьдема ван дьһыжэ 13,4 миллион марьын. Ра-дема ван марья, сд к'э хэви́ндына ван жь йа элементар бьндьлар бу, бь һ'эсьне һ'эсаькырна бьнаийа сала 1897-а т'эмамайа Урвэста т'э-патидеда 14 миллион бу. Иһа 71,2 миллион хэбэтар'э хэви́ндына ваьэ йа элементар бьндьлар һойа, ве ра-демеда 58,7 миллион марья хэви́н-на ваьэ бьдыл, орт'э у наг'эмам орт'э һайа у 12,5 миллион марья хэви́ндына ваьэ һ'эвталнеийэ наг'э-мам һойа.

Довлота Советгеда октябрийа жьһайэ хэви́ндые дэси йа мерэди. Жь 3,8 миллион марьов бь хэви́н-дыла бьдыл 1,8 миллион марьяи зедэ-де йаке 49 сэмэж жьны, де һ'э-майа 54,9 миллион марьова, сд к'э хэви́н-дына ваьэ орт'э у наг'эмам орт'э һа-

йа, 29 миллион, йане 53 сафэ жьны.

Раьдема марьов бь хэви́ндына бь-дыла сала 1959-а һьмбэри сала 1939-а бьнаийада 3,3 шара зедэ бу, де гөһалда 2,8 шара зедэ бу. Ра-деме бь хэви́ндына орт'э у наг'эмам орт'э бьнарайа 3,5 шара, де гөһал-да 4,2 шара зедэ бу.

Һьмбэри раьдеме һ'эсаькырна бьнаийа бери революцийеде саьфа-саьфа марьовед хэви́ни орт'э 49 сали жь 26,3 сафаф, ве роуэна саьфа йаьнед хэви́ни жь 13,7 сафаф гөһыншэи һ'этане 97,8 сафаф, ве раьдеме даьса жьылд хэви́ни гөһалга жь 9,6 сафаф зедэ буйэ у гөһыншэи һ'этане 97,5 сафаф.

Бьн революцийеде гөлкэ дьмаьте-тэврахте Урвэста п'ашинте, б'эдрэ орт'э сд Шьмала Дур у Асия Орт'эи, бавар бьны б'э т'эмази нахэвдэн буй, Бона һ'эму дьмаьте-тэ валете совет-ние дэлет гөһын у културэе ваьк-рия. Раьдема марьов бь хэви́ндына орт'э бьндыл сал бь сал һэр рес-публицке б'э маьзынэ автоном.

ТРСС-йа 766 ийладе ачел дьло, бьндыл у 3.346 техникум у ийладе хэви́ндыи п'ешкэниелье орт'э һойа, хэви́нды ван ийларда бь п'эриэ;

Салед дивана Совете валете ма-ла революция културейэ э'йни һавэ-рияи минасоркыйа Бь сөрөөртийа Партия Коммунисте културэ й'эму шьмаьте-тэ советие гөһалэдыа. Сала 1913-а Урвэста п'адшадате т'эне

раьдема хэви́нд'эра ийлард хэви́-дэиьэ бьдында һьмбэри сала 1939-а сэр һэр һ'эзар бьнаий һ'эсаькырна шара зедэ буйа, де йа хэви́нд'эра ийлард хэви́ндына п'ешкэниелье орт'э т'э 1,3 шара зедэ буйа.

Ийлард Т'РСС-йа хэви́ндына бь-дында иһа ваьжэ чар иһа даь б'эдрэ хэви́нд'эра йэвхьни, но к'эб Алы-еда, Франсиэ, Республика Германияеи Федератив у Италияге т'э-вайи һэлайи. Алле һаз'эрийеи иншениелана Т'РСС аьва жь ШАР-ла дэьтэ буйа. Сала 1958-а Т'эһаьта Сө-ветгеда 94 һ'эзар инженер һаьтуб-һаз'эрийе, де ШАР-ла т'эме 30 һ'эзар.

Өләмэтиийа Сөрөөртийа Статисти-ктейа Мэрьк'эзиеда һувгьлы һатын йа готине дорнода т'эвкшила бьнаийа айа мьлытэна. Башур гөттэ гот-не, ськэ Т'РСС-ла 114.588 к'эме, вестгеда 94 һ'эзар укханы, 7.820 һ'эзар бэдрэне, 6.004 һ'эзар уабэ-3.581 һ'эзар ор'элах, 2.929 һ'эзар аь-бэан, 2.787 һ'эзар эрэмзи, 2.690 һ'эзар г'эри, 2.326 һ'эзар дьһаьтэ, 2.214 һ'эзар молла, 1.400 һ'эзар дь-һаьтэ, 1.397 һ'эзар тапик, 1.004 һ'э-зар б'эдр'эмен, 974 һ'эзар кийиэ, 969 һ'эзар эстон у мьлытэ майлп һана. Оса жь раьдеме иһа дэьрэдэ

